

Το «μήλον» της έριδος των κρατικών ενισχύσεων

Στις 30 Αυγούστου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε μία σημαντική απόφαση προς τον τεχνολογικό κολοσσό Apple και την Ιρλανδική κυβέρνηση. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή έκρινε πως η Ιρλανδία επί σειρά ετών παρείχε μια μορφή κρατικής ενίσχυσης στην γνωστή εταιρεία, μέσω φορολογικών ελαφρύνσεων που, κατά την Επιτροπή, μπορεί να ανέρχεται συνολικά σε 13 δισεκατομμύρια Ευρώ. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ίδια απόφαση, η προαναφερθείσα κατάσταση αποτελεί παράνομη κρατική ενίσχυση της Ιρλανδίας προς την Apple και παραβιάζει την νομοθεσία υγιούς ανταγωνισμού που έχει θεσπίσει η Ε.Ε.

Η έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης ('State Aid')

Πριν προχωρήσουμε στις λεπτομέρειες της Απόφασης, που ως τώρα έχουν δει το φως της δημοσιότητας, κρίνεται σημαντικό να διευκρινισθεί η έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης. Η Ε.Ε. ορίζει την Κρατική Ενίσχυση ως ένα πλεονέκτημα, σε οποιαδήποτε μορφή, που δίνεται από τις δημόσιες αρχές ενός κράτους μέλους **επιλεκτικά** σε ορισμένες επιχειρήσεις ή τομείς της οικονομίας. Μάλιστα, για να θεωρηθεί κάποια παροχή ή πλεονέκτημα κρατική ενίσχυση πρέπει να παρουσιάζει όλα τα κάτωθι χαρακτηριστικά:

- A) Να έχει γίνει μία παροχή ή ενέργεια από το κράτος, όπως για παράδειγμα κάποια επιχορήγηση ή φορολογική απαλλαγή
- B) Η ως άνω παροχή/ενέργεια να δίνει επιλεκτικά κάποιο πλεονέκτημα στον δικαιούχο
- Γ) Να δημιουργείται στρέβλωση του ανταγωνισμού
- Δ) Το πλεονέκτημα αυτό πιθανώς να επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών

Το κανονιστικό πλαίσιο της Ε.Ε. έχει ως γενικό κανόνα την απαγόρευση των κρατικών ενισχύσεων. Υπάρχουν βέβαια ορισμένες εξαιρέσεις που επιτρέπουν τέτοιες ενισχύσεις, συνήθως για αναπτυξιακούς σκοπούς της κοινότητας.

Εάν όμως κάποια παροχή εμφανίζει τα ως άνω χαρακτηριστικά ώστε να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση και δεν εμπίπτει σε κάποια εξαίρεση τότε αυτό θεωρείται αθέμιτος ανταγωνισμός και συνεπώς είναι στην διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής να ζητήσει την ανάκλησή της.

Το «μήλον» της έριδος των κρατικών ενισχύσεων

Τί συνέβει όμως στην περίπτωση της APPLE ?

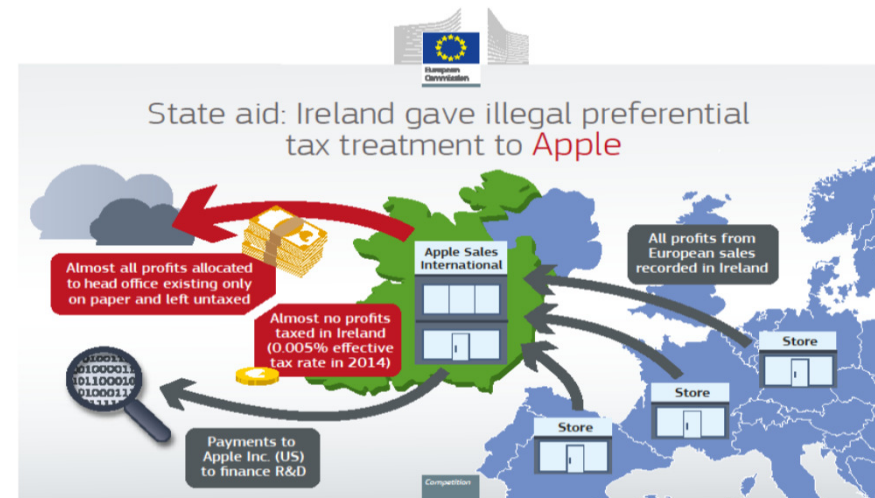
Η δομή της Apple, όπως παρουσιάζεται στην Απόφαση

Η Απόφαση αφορά τις εκτός-ΗΠΑ δραστηριότητες του ομίλου Apple μέσω δύο εταιρειών, της Apple Sales International και της Apple Operations Europe, νομίμως εγκατεστημένες στην Ιρλανδία. Συγκεκριμένα, τα κέρδη των εταιρειών αυτών καθορίζονται και φορολογούνται βάσει δύο φορολογικών αποφάσεων ('tax rulings') της Ιρλανδίας. Σύμφωνα με τα όσα τονίζει η Επιτροπή, οι αποφάσεις αυτές αφορούν την ενδοομιλική κατανομή και διανομή των κερδών, εκτός Ιρλανδίας.

Συγκεκριμένα, κατά την Επιτροπή, οι εν λόγω αποφάσεις επιτρέπουν στην Apple να λειτουργεί εντός ενός σχήματος, μέσα από το οποίο τα κέρδη διασπώνται και μοιράζονται. Αναλυτικότερα, τα κέρδη που οι εταιρείες παρήγαγαν στην Ιρλανδία, κυρίως από τις πωλήσεις των προϊόντων σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, μεταφέρονταν στο κεντρικό κατάστημα («head office») της εταιρείας το οποίο όμως ήταν 'stateless' και υποκείμενο σε μηδενικό φορολογικό καθεστώς.

Πρακτικά δηλαδή, το εν λόγω κατάστημα, που δεν είχε ουσιαστικές λειτουργίες, υπαλλήλους αλλά ούτε και δικό του χώρο, χρησιμοποιούνταν από την Apple ως προορισμός για να διοχετεύει τα κέρδη της από τις εντός ΕΕ πωλήσεις έτσι ώστε να αποφεύγει την φορολόγησή τους στην Ιρλανδία αλλά και οπουδήποτε αλλού στην ΕΕ, πάντα με βάση όσα αναφέρει η Απόφαση.

Η Επιτροπή συνεχίζει αναφέροντας ότι στην Ιρλανδία φορολογείται μόνο ένα μικρό κομμάτι των παραπάνω κερδών και αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα συνολικά κέρδη της εταιρείας να φορολογούνται με συντελεστή 0,005% αντί για 12,5% που είναι ο εταιρικός φορολογικός συντελεστής της Ιρλανδίας.

Πηγή εικόνας: http://ec.europa.eu/competition/publications/infographics/2016_07_en.pdf

Το «μήλον» της έριδος των κρατικών ενισχύσεων

Οι θέσεις της Επιτροπής:

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού έκρινε πως η παραπάνω δομή δεν αντιπροσωπεύει την οικονομική πραγματικότητα και έλαβε της θέση ότι το γεγονός πως η Ιρλανδία επέτρεπε τόσα χρόνια στην Apple να πληρώνει εμφανώς λιγότερους φόρους από αυτούς που θα της αναλογούσαν εάν φορολογούνταν, όπως αντίστοιχες εταιρείες στην Ιρλανδία, αποτελεί παράνομη κρατική ενίσχυση η οποία βλάπτει τις εμπορικές ισορροπίες και τον ανταγωνισμό της ΕΕ.

Όπως υπογραμμίστηκε στην Απόφαση, ο σκοπός του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων είναι η εξασφάλιση πως δεν δίνονται επιλεκτικά πλεονεκτήματα από τα κράτη-μέλη, όπως φορολογικές απαλλαγές, έτσι ώστε να διασφαλισθεί πως οι οντότητες ανταγωνίζονται υπό δίκαιους όρους και έτσι να διατηρείται η ανταγωνιστική ισορροπία της Κοινότητας.

Αυτός είναι και ο γνώμονας βάσει του οποίου η Επιτροπή κάλεσε την Ιρλανδία να απαιτήσει από την Apple να πληρώσει φόρους που αντιστοιχούν σε μία ενδεκαετία φορολογικών υποχρεώσεων (2003-2014).

Οι θέσεις της Ιρλανδίας και της Apple:

Από την πλευρά τους, η Apple αλλά και η Ιρλανδία έσπευσαν να εναντιωθούν στην Απόφαση, με δηλώσεις πως ανέκαθεν τηρούσαν και ακολουθούσαν αυστηρά το γράμμα του νόμου.

Χαρακτηριστικά, ο Υπουργός Οικονομικών της Ιρλανδίας τόνισε πως το φορολογικό σύστημα της Ιρλανδίας στηρίζεται στην αυστηρή εφαρμογή των νόμων, όπως έχουν ψηφισθεί από το Κοινοβούλιο και ανακοίνωσε ότι η Ιρλανδία θα προσφύγει κατά της Απόφασης.

Η ίδια η Apple ανακοίνωσε πως ουδέποτε έλαβε κάποιο άδικο πλεονέκτημα από την Ιρλανδία και πως η κίνηση της Επιτροπής συνιστά μία αυθαίρετη παρέμβαση στο νομικό καθεστώς και την εθνική κυριαρχία της Ιρλανδίας καθώς επίσης πως αντιβαίνει τις θεμελιώδεις αρχές της ασφάλειας δικαίου, τονίζοντας επίσης ότι είναι η υψηλότερα φορολογούμενη οντότητα του κόσμου, των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ιρλανδίας.

Μέσα από πληθώρα δημοσιευμάτων, προβάλλονται σιγά σιγά κι άλλα επιχειρήματα που προβάλλει κάθε πλευρά. Σε πολλά από αυτά αναφέρεται ότι τα εν λόγω εξωχώρια κέρδη της Apple υπόκεινται σε αναβαλλόμενη φορολόγηση, κατά τον επαναπατρισμό τους στις Ηνωμένες Πολιτείες. Είναι η συνήθης πρακτική των αναβαλλόμενων φόρων που ακολουθούν Αμερικάνικες πολυεθνικές, εδώ και πολλά χρόνια.

Αναλυτικότερα, πολλές μεγάλες Αμερικάνικες επιχειρήσεις αναβάλλουν, νομίμως, την πληρωμή φόρων στα εξωχώρια κέρδη τους, έως ότου αυτά επαναπατριστούν στην Αμερική. Μάλιστα, μέσω της τακτικής αυτής αποσκοπούν -εκτός των άλλων- στο να ασκούν πιέσεις στο Κογκρέσσο ώστε να επιτύχουν χαμηλότερο φορολογικό συντελεστή σε ενδεχόμενο επαναπατρισμό, από τον συνήθη 35% που επιβάλλεται στα κέρδη των Αμερικάνικων εταιρειών.

Το «μήλον» της έριδος των κρατικών ενισχύσεων

ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ

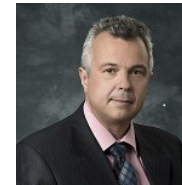
Πέρα από τις διαστάσεις τιτανομαχίας που έχει λάβει η εν λόγω υπόθεση και ανεξάρτητα από την έκβασή της, οι οικονομικές, πολιτικές και επικοινωνιακές της προεκτάσεις αλλά και το πλούσιο παρασκήνιο σίγουρα θα μας απασχολήσουν για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Το μήνυμα όμως που θέλει να περάσει η Επιτροπή με μία τέτοια κίνηση είναι ήδη σαφές: Επιχορηγήσεις, φορολογικές και άλλες απαλλαγές και -εν γένει- οποιαδήποτε μορφή κρατικού πλεονεκτήματος που αφενός μεν δεν εμπίπτει στις εξαιρέσεις και αφετέρου δε δεν έχει λάβει την πρωτύτερη συναίνεση της Επιτροπής, ενδέχεται να συνιστά παράνομη κρατική ενίσχυση που δεν θα γίνεται αποδεκτή. Μάλιστα, ενδεικτικό της σοβαρότητας των προθέσεων της Επιτροπής είναι το γεγονός πως τηρεί μια αντικειμενικά σκληρή στάση απέναντι όχι μόνον σε έναν όμιλο του μεγέθους της Apple αλλά και σε μία υπόθεση που εμπλέκει ισχυρά διασυνοριακά συμφέροντα. Το τι εν τέλει θα συμβεί, αν και πόσο θα πληρώσει η Apple είναι κάτι που παρουσιάζει μεταγενέστερο ενδιαφέρον. Αυτό που προέχει είναι να αντιληφθεί κανείς πως το διεθνές φορολογικό σκηνικό αλλάζει και πως τα περιθώρια ανοχής έχουν στενέψει σημαντικά.

Μάλιστα, εάν αναλογισθεί κανείς τις πιο πρόσφατες φορολογικές εξελίξεις τότε διαφαίνεται καθαρά όχι μόνο πως το διεθνές φορολογικό τοπίο στενεύει αλλά και πως οι υπάρχουσες γκρίζες ζώνες αρχίζουν να ξεθωριάζουν και πλέον να διαμορφώνονται με γνώμονα την διαφάνεια και την νομιμότητα. Πράγματι, η έλευση της διασυνοριακής ανταλλαγής πληροφοριών («Common Reporting Standard»), η αντίστοιχη Αμερικάνικη νομοθεσία που επιβάλλει στους Αμερικανούς πολίτες να δηλώνουν το παγκόσμιο εισόδημά τους («FATCA»), οι κανόνες για Controlled Foreign Companies («CFC Rules»), τα Base Erosion and Profit Shifting («BEPS») καθώς και τέτοιες κινήσεις από την Επιτροπή δείχνουν πως ο στόχος της φορολογικής συμμόρφωσης είναι πλέον πιο ισχυρός από ποτέ.

Με βάση τα ανωτέρω κρίνουμε επιτακτική και συστήνουμε ανεπιφύλακτα την ενδελεχή και επί της ουσίας επανεξέταση των υφιστάμενων φορολογικών δομών, βάσει των οποίων έχει σχεδιαστεί κάθε οργανισμός, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι παραμένουν και θα εξακολουθούν να παραμένουν αποτελεσματικές στο μεταβαλλόμενο αυτό σκηνικό.

Επικοινωνήστε μαζί μας

Παναγιώτης Βαρελάς
Head of Tax Consulting

T+30 2130 186100
F+30 2130 186101